

Rudolfinum v Ljubljani. Darežljivost deželnega odbora kranjskega in ljubljanske hranilnice nam je poklonila novo poslopje za deželni muzej v Ljubljani. Ako greš iz mesta mimo poštnega poslopja skozi Knaflöve ulice proti Lattermanovemu drevoredu, pokaže se ti na levi mogočno, belo poslopje. Na prvi pogled te bode zanimalo, ker v Ljubljani ni zidanja, ki bi bilo v takem zlogu zidano, in bi delalo tako monumentalen vtis. Posebno o poletnem času, ko je vsa okolica zelena, predstavlja se poslopje kaj ugodno. Oglejmo si je natančneje. Zidano je v zlogu italijanske pozne renésance in ta zlog je najugodnejši modernim javnim poslopjem; tudi dunajski dvorski muzeji so zidani v tem zlogu. Razmere so harmonične, višočina v primeri z dolgotjjo dobro ubrana. Mogočen rizalit v sredi skrbi za to, da lice vsega poslopja ni dolgočasno in enakomerno. Vrhu rizalita je skupina od belega peščenika izsekana; predstavlja nam Carniolijo in pogum, ki držita kranjski grb. Skupina ima le dekorativen namen. Streha je krita s škrlji, ki so tako zloženi, da nam kažejo ornamentalen desin. Troje jednako velikih vrat vidimo kot glavni vhod. Do njih vodijo proste stopnice. Med vrati in poleg njih nad stopnicami stoje štiri kamenite podobe od belega peščenika. Predstavljajo nam delo, umetni obrt, zgodovino in prirodoznanstvo. Izdelala jih je kiparska zadruga na Dunaji. Razven podob, ki jih je ustvaril Robba, nimamo v Ljubljani, a menda tudi ne na Kranjskem boljših, nego so te. Prav lepo izumljeni sta podobi dela in prirodoznanstva, menj srečno pogojena neoriginelna je podoba umetnega obrta; tehnično pa so vse podobe fino izdelane. Boljši vtis bi delali kipi, da je za njimi gladka stena, rusticirani zid pa je dobremu vtisu neugoden. Skozi glavni vhod stopimo v vestibul. Ta je arhitektonično jako dobro pogojen. Glavnemu uhodu nasproti so trije oboki in pregled skozi te na glavne stopnice in v stopnišče je kaj lep. Ta del poslopja je najlepše ozaljšan, tako lepo, da človeka kar iznenadi. V vestibulu na stropi je velika podoba našega domačega slikarja Janeza Šubica. Predstavlja nam Carniolio, varujočo umetnosti in vede. Na stranéh so štirje portrėti zaslužnih kranjskih Slovencev: Vodnika, Valvasorja, barona Zoisa in grofa Herbersteina. Te je slikal Jurij Šubic z oljnatimi barvami na zid. Da so slike izvrstne, ni mi treba posebej omenjati. Opisal jih je „Ljubljanski Zvon“ v zadnji decemberski številki. Od vestibula pelje širok in visok hodnik okoli dvorišča, okna so velika, hodnik svetel in kaj trdno zidan, da bo mogoče po njem postavljati kipe, podobe in druge stvari, ako zánje v dvorani ne bode prostora. Vrata, ki iz hodnika vodijo v dvorane, so velike in v istem zlogu izdelane, kakor poslopje. Le škoda, da so od mehkega, a ne trdega lesa. Iz vestibula naravnost peljejo po stopnišči široke, kamnite stopnice, katere se v polovici višočine delé na dve strani in sicer polukrožno, ker je stopnišče polukrožno zidano. Stene so marmorirane, oken je pet, v prostorih med njimi so naslikane skupine znamenj prirodoznanstva, umetnosti, zgodovine in starinoslovja, jednako kakor so Jurija Šubica slike, ki nam iste tvarine predstavljajo, na stopniškem stropu udeljene. Strop je polukrožen, in Šubičeve slike so tako urejene, kakor deli pahljače. Prostor med slikami je napolnjen z ornamentami, ki so spretno komponirani, le preveč živi in pisani v barvah, tako da škodujejo finemu koloritu Šubičevih slik. Slike same ne bodem opisoval, ker so bile tudi že v „Ljubljanskem Zvonu“ opisane, le to lahko povem, da so pravi biseri in našemu muzeju najlepši kras. V občé je olepšanje vestibula in stopnišča tako nenavadno, monumentalno, da na Kranjskem kaj jednakega nimamo nikjer, niti v cerkvah ne. Še celó dunajski avstrijski muzej nima tako lepega figuraličnega lišpa. Čudno pa je človeku, ko pride iz stopnišča na hodnik. Tu ni no-

bene olepšave, stene so prazne in široke, brez vsake delitve, le strop je prav preprosto pobarvan; nič ni pravega prehoda od bogate dekoracije na stopnišči pa na prazne hodnike. Jednako je v dvoranah. Svetloba je kaj lepa, omare so krasno izdelane v renésanskem zlogu, toda stene so prazne, enakomerne. Občna sodba je v kratkem ta: Arhitektonično je poslopje prav lepo, praktično in solidno zidano, leža njegova divna. V notranjem, v vestibulu in na stopnišči je olepšava prekrasna, v obče pa vendar še ne dogotovljena. Treba bo vendar hodnike bolj dekorirati in dvorane tudi, ker so jako visoke in bo zategadelj nad omarami preveč prazne stene. To je čutil najbrž tudi slavni deželni odbor, zatorej je naročil slikarju Juriju Šubicu, naj za dvorano nad glavnim uhodom naslika veliko podobo, predstavljajočo kakšen važen prizor iz zgodovine kranjske. G. Šubic si je za to sliko izbral tisti zgodovinsko imenitni prizor, ko dne 19. novembra 1463. leta Kranjci otmó cesarja Friderika IV., katerega so na Dunaji takrat oblegali in stiskali uporni deželni stanovi nižje-avstrijski. Reči moramo, da je ta misel umetnikova jako srečna; kajti Friderik IV. je jeden največjih dobrotnikov dežele naše; on je l. 1461. ustanovil ljubljansko škofijo, dal je Ljubljani in do malega vsem mestom kranjskim velike svoboščine in zlasti podelil za zgoraj omenjeni junaški čin našega plemstva kranjski sedanji deželni grb. Ime slikarjevo nam je pa tudi porok, da bode slika v vsakem oziru dovršeno izvedena. — Konečno omenjam še to, da bode splošni vtis novega monumentalnega poslopja še krasnejši, kadar se okoli njega napravijo nasadi in ograja, kakor so namerovani v prvotnem načrtu. Sploh pa je bela naša Ljubljana z novim muzejem dobila znamenito važen in krasen zavod, na katerega sme s ponosom gledati vsak Slovenec tudi že zategadelj, ker so vse poslopje in vso njegovo notranjo olepšavo zdelali do malega samó domači umetniki in obrtniki.

J. V.

Nesreča slikarja Janeza Šubica. Kakor je znano „Zvonovim“ čitateljem, dela slikar Janez Šubic kot profesor na umetnem obrtnem muzeji v Kaiserslauternu v Renski Palaciji. Iz privatnega pisma smo pozvedeli, da je omenjeni zavod dne 12. decembra m. l. pogorel in tedaj je ogenj uničil tudi dokaj del našega rojaka. Šubic je imel nalogo, da okraši vestibul muzejalne palače; delal je že petnajst mesecev, a sedaj je zgorelo vse. Pač dobro, da umetnik nima še materijalne škode, ker je bilo poslopje zavarovano. Tudi svoje kartone je prof. Šubic rešil. Čudno. Umetnik naš nima sreče. Kakor je pred nekoliko leti slike njegove uničil ogenj v češkem gledališči v Pragi, tako zdaj v Kaiserslauternu.

„Rogač“, šaljiv in satirski list, katerega dobodo v kratkem nekateri rodoljubi na ogled, bode od 1. januarja dalje izhajal v „Narodni Tiskarni“ vsak 1. in 15. dan v meseci na celi poli velike četvorke. „Rogač“ bode prinašal pesmi, humoreske, satire, dovtype in drugo šaljivo berilo, v prvi vrsti pa opozárjamo slavno občinstvo na mnogobrojne izvirne podobe, domače kemigrafsko delo, kakeršnega do sedaj v Slovencih še ni bilo.

Naznanilo. Šah je moral danes izostati. Nismo imeli prostora.

„Ljubljanski Zvon“

izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji: vse leto po 4 glđ. 60 kr., pol leta po 2 glđ. 30 kr., četrt leta po 1 glđ. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 glđ. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in založniki: Fr. Levec i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Fr. Levec. Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Nove ulice 5.

Tiska „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.